

Tijdens de jaarvergadering van 1989 werd Hans als eerste mycoloog uitverkoren om de Cool- en Van der Lekprijs in ontvangst te nemen. Het was een belangrijke dag voor hem en de waarderende woorden uit het juryrapport deden hem zichtbaar goed. In zijn dankwoord zei hij dankbaar te zijn dat hij lid was geworden van juist deze vereniging. Dankbaar zijn en zijn dankbaarheid tonen waren niet de minste van de goede eigenschappen die wij ons van Hans zullen blijven herinneren.

Hoewel hij de laatste jaren ziek was en op voor hem kenmerkende wijze, met bittere humor, over zijn toekomst sprak, bleef de natuurstudie een belangrijke rol in zijn leven spelen. Wij hebben nu voorgoed afscheid moeten nemen van de mycologische grenswacht, waar de Rijn ons land binnenstroomt. Degenen die hem het naast stonden kunnen wij alleen maar sterkte wensen. De mycologen zullen Hans niet gemakkelijk vergeten.

Huub van der Aa & Thom Kuypers

Coolia 36: 38 - 40. 1993.

RUSSULA LEPIDICOLOR

A.F.M. Reijnders, De Schuilenburght B72,
Schuilenburgerplein 1, 3816 TD Amersfoort

Two specimens of *Russula lepidicolor* (section *Roseinae*) were collected under *Tilia* on clayey soil as new for the Netherlands. The species is characterized by the dark purple pileus, the pileipellis that can not be removed, and the hard flesh. The Dutch specimens differ in several characters, viz. the crowded lamellae, the colour of the spore print (code II*), the size of the spores (8.3-10.0(-11.5) x (7.7-8.0-9.0(-9.3) μ m, probably caused by the predominantly 2-spored basidia). Romagnesi mentions 6.5-7.7 x 5.5-6.7 μ m. Furthermore have the cystidia a yellow contents, even yellow exudate, and the primordial hyphae in the pileipellis have granulate contents, colouring yellow in carbolfuchsin.

Op 23 september 1989 werden tijdens een excursie (met o.a. J. Wisman) op Gunterstein twee exemplaren van een *Russula* gevonden, die zodanig de kenmerken van *R. lepidicolor* Romagn. vertoonden, dat de determinatie zeker leek; zij werd naderhand door M. van Vuure bevestigd.

In zijn grote werk over de Europese en Noordafrikaanse *Russula*'s beschreef Romagnesi (1967) deze soort onvolledig naar aanleiding van een paar exemplaren die hij toegezonden kreeg, maar waarvan vooral de hoedhuid geen betrouwbare gegevens meer opleverde. Het bijzondere karakter van deze tot de *Roseinae* behorende soort deed hem blijkbaar toch besluiten hem als nieuwe soort te beschrijven. In de literatuur over *Russula*'s wordt deze soort nauwelijks vermeld.

Gezien de incomplete beschrijvingen in de literatuur, lijkt het van belang een zo volledig mogelijke beschrijving van deze soort te geven. Het Nederlandse materiaal wijkt ook iets af van de beschrijving van Romagnesi (zie slotopmerkingen).

Beschrijving (zie ook fig. 1)

Hoed 4,2 en 5 cm in diameter, halfbolvormig, dan vlak uitgebreid, in 't midden iets verdiept, in vochtige toestand iets kleverig en glanzend, naar de rand meer mat, donkerpurper in het midden (Séguy 56, 86) overigens Séguy 57 of iets meer bloedrood; rand vrij stomp, weinig of niet gestreept; hoedhuid dik, vrijwel niet aftrekbaar. Lamellen dicht opeen, ca. 125, met weinig kleine lamellen, hier en daar gevorkt, lichtcrème (Séguy 320). Steel 30 x 10-12 mm, kort en vrij breed, bovenaan wit, naar onder toe roze of rood. Vlees stevig, wit, na enige tijd iets scherp smakend, met sulfovaniline rozerood, met FeSO_4 grijsroze en de reactie met guajac is vrij zwak. Sporenfiguur zeer lichtcrème (code Romagnesi II*).

Sporen 8,3-10,0(-11,5) x (7,7-8,0-9,0(-9,3) μm , gemiddeld (20 sporen gemeten) 9,2 x 8,7 μm , rond, soms slechts iets weinig ovaal, met lage ornamentatie bestaande uit fijne wratjes, onderling verbonden door dunne lijntjes, een fijnmazig in Melzer's reagens flauw aftekenend netwerk vormend; plage grijs in Melzer's reagens. Cheilo- en pleurocystiden 50-64 x 9-13 μm , talrijk aanwezig, cilindervormig tot knotsvormig, ook spoelvormig, zelden met dun aanhangsel, vaak met gele inhoud, ook met geel exudaat. Basidiën 50-58 x 11-13 μm , cilindervormig of wat knotsvormig, de meeste 2-sporig, maar sommige ook 3- of 4-sporig. Hoedhuid met lange smalle, meest puntige, maar soms ook knotsvormige 1,5-3 μm brede haren; primordiale hyfen talrijk, 3-5 μm breed, cilindrisch of met min of meer golvende omtrek, met korrelige inhoud, die in carbol-fuchsine geel kleurt, met vrij weinig exudaat. Onderliggende cellen cilindrisch, niet bolvormig in de vorm van sphaerocyten.

Oecologie: onder Linden op kalkrijke klei.

Slotopmerkingen

Romagnesi (1967: 520) schrijft dat deze soort van de andere soorten van de groep *Roseinae* afwijkt door de schone, donkere kleur, de niet aftrekbare hoedhuid en het harde vlees. Onze exemplaren vertoonden ook deze kenmerken. *Russula velutipes* Velen. (= *R. rosea* Quél.) kan het niet zijn vanwege de meer ovale sporen van de laatste en de dieperliggende ronde hoedhuidcellen. *Russula minutula* Velen. is lichter van kleur, kleiner, breekbaarder en heeft ovale sporen.

Er zijn echter wel een paar afwijkingen van Romagnesi's beschrijving: lamellen weinig dicht opeen ('lamelles peu serrées') tegenover dicht opeenstaande lamellen van de Guntersteinse exemplaren; verder vermeldt Romagnesi het exudaat van de cheilocystiden niet en geeft hij ook een iets andere vorm op.

Einhellinger (1985) vermeldt een vondst van deze soort en somt enige kenmerken op. Bij hem is de hoedkleur meer bloedrood (Séguy 61, 141, 36).

Het belangrijkste verschil tussen mijn exemplaren en die van Romagnesi en Einhellinger is evenwel het feit dat de sporen van mijn exemplaren veel groter zijn. Romagnesi (1967) geeft 6,5-7,5 x 5,5-6,5 μm en Einhellinger (1985) (5,5-)6,0-7,5(-8,0) x 4,5-6,5(-7,0) μm . Dit zal wel toe te schrijven zijn aan het feit dat de meeste basidiën van het hier beschreven materiaal 2-sporig zijn. Oorspronkelijk was ik van plan mijn vondst als een 2-sporige variëteit van *R. lepidicolor* op te vatten, maar de aanwezigheid van een klein aantal 4-sporige basidiën deed me ervan afzien. De andere verschillen zullen wel te wijten zijn aan de slechte toestand van Romagnesi's materiaal.

M. van Vuure wordt hierbij hartelijk dank gezegd voor de controle van de determinatie en de toevoeging van een paar details.

LITERATUUR

Einhellinger, A., 1985. Die Gattung *Russula* in Bayern. *Hoppea* 43: 5-286.

Romagnesi, H., 1967. *Les Russules d'Europe et d'Afrique du Nord*. Paris.

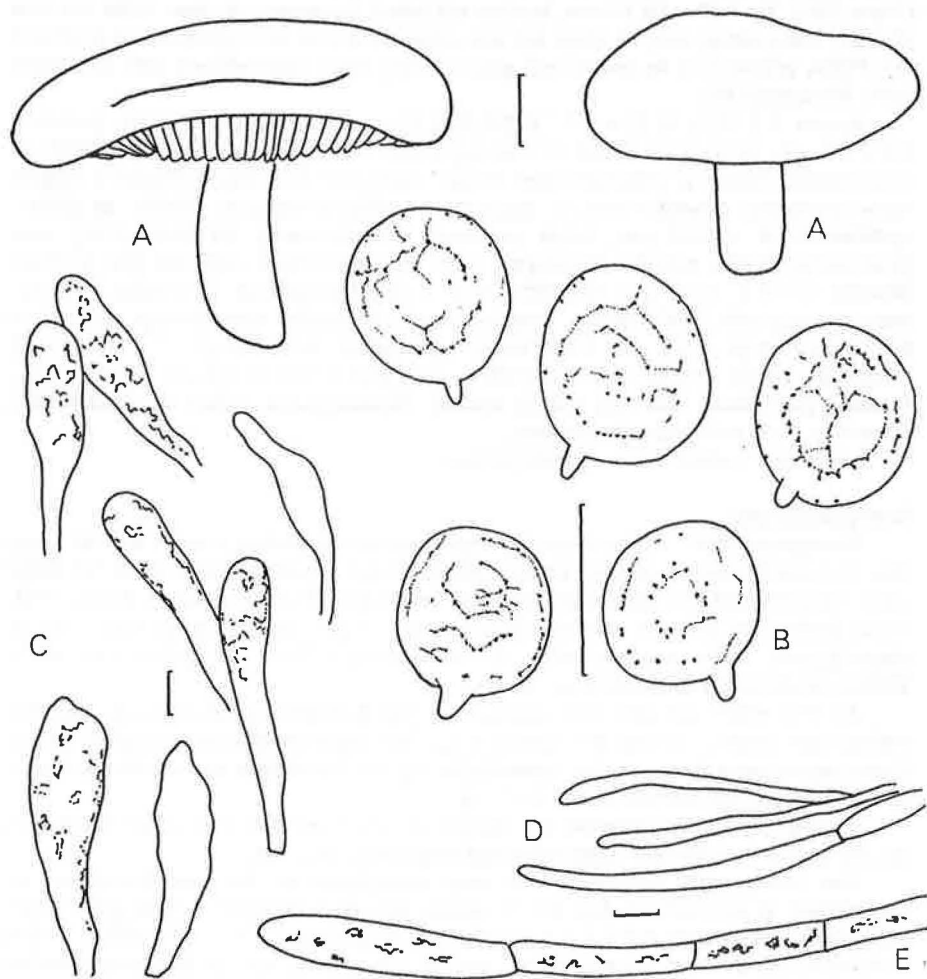

Fig. 1. *Russula lepidicolor*: A. Vruchtlichamen (maatbalkje = 10 mm); B. Sporen; C. Cheilocystiden; D. Haren van de hoedhuid; E. Primordiale hyfe (maatbalkje B-E = 10 μ m).